

12. РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ

А.В. Москаленко

Національний університет харчових технологій

У сучасних умовах господарювання забезпечення прибуткової діяльності, стабільного фінансового стану підприємства та стійкої конкурентоспроможності, безпосередньо залежить від ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства. Особливої актуальності ця проблема набуває через обмеженість самих ресурсів, що зумовлює необхідність постійного пошуку шляхів повнішого їх використання.

Ресурсний потенціал підприємства — це сукупність матеріальних, нематеріальних, трудових, фінансових ресурсів, включаючи здатність робітників підприємства ефективно використовувати названі ресурси для виконання місії, досягнення поточних та стратегічних цілей підприємства [1].

Термін «ефективність» в перекладі з латинської означає дію або результат. Відповідно, ефективність будь-якого явища означає результативність, яка досягається на основі цілеспрямованого використання факторів виробництва за певних умов. Досить вдалими є визначення ефективності, яке підтримується багатьма вітчизняними економістами, запропоноване В.Г. Андрійчуком. Він трактує категорію ефективності як результативність певного процесу, дії, що вимірюється співвідношенням між отриманим результатом і витратами (ресурсами), що його спричинили [2, с. 9].

Ефективність ресурсного потенціалу характеризує раціональне використання фінансових, матеріальних, людських та інших економічних ресурсів. Щодо ресурсного потенціалу, ефективність його використання є комплексною характеристикою кінцевих результатів використання економічних ресурсів за визначений період часу для забезпечення розвитку [3].

Тому, для оцінки ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства, необхідно проаналізувати сучасний стан, структуру та забезпеченість підприємства всіма видами ресурсів.

Основними показниками, що характеризують ефективність ресурсного потенціалу підприємства є:

- матеріальні ресурси, оцінювання яких включає аналіз потенційних можливостей предметів і засобів праці, технічних та технологічних ресурсів підприємства;
- фінансові ресурси, оцінювання яких полягає в аналізі фінансових показників, показників прибутковості, ліквідності та платоспроможності;
- трудові ресурси, оцінка яких включає аналіз показників плинності кадрів, рівня продуктивності праці трудових ресурсів;
- інформаційні ресурси, оцінювання яких включає аналіз технічного забезпечення інформаційними системами та аналіз кадрового забезпечення та рівня їх кваліфікації у галузі інформаційних систем.

Ефективність використання кожного виду ресурсу, у силу своїх специфічних особливостей, оцінюється за допомогою конкретної системи узагальнюючих та індивідуальних показників. Особливу увагу необхідно приділяти таким показникам, як продуктивність праці, фондовіддача й фондоозброєність, оскільки саме ці три показники безпосередньо пов'язані між собою, дають змогу забезпечити раціональні пропорції між основними і кадровим ресурсами потенціалу підприємства за різного їх стану [4].

Характерною особливістю ефективного використання ресурсного потенціалу є, в першу чергу, оцінювання ефективності використання ресурсів підприємства, де корисний результат діяльності підприємства порівнюється з витратами на отримання цього корисного результату. Корисний результат розглядається як ефект, який може бути економічним, у вигляді прибутку підприємства, та соціальним, у вигляді забезпечення формування кращого рівня життя людини [5].

Для цілісної уяви про стан та ефективність використання ресурсного потенціалу й оцінювання ступеня впливу ресурсів підприємства на формування результату діяльності підприємства існує інтегральний показник ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства, який розраховується за формулою:

$$I_{\text{ЕВРП}} = \sum_{i=1}^n k_i \times P_i, \quad (1)$$

де $I_{\text{ЕВРП}}$ — інтегральний показник ефективного використання ресурсного потенціалу підприємства; k_i — ваговий коефіцієнт показників оцінки ефективності використання ресурсів підприємства; P_i — частковий ресурсний показник підприємства; i — кількість ресурсів підприємства.

Отже, діяльність будь-якого підприємства ґрунтується на ефективному використанні ресурсного потенціалу, який є основою сталого розвитку. Проведення комплексного аналізу і оцінки ефективності використання економічних ресурсів підприємства дозволяє визначити величину резервних можливостей для подальшого розвитку підприємства й сприятиме створенню довгострокової й гнучкої системи управління ресурсним потенціалом підприємства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мамаєва Т. О., Торкатюк В. І., Золотова Н. М., Пан М. П. — Харків: ХНАМГ, 2007 — 154 с.

2. Андрійчук В. Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз: монографія / В. Г. Андрійчук. — 2-ге вид., без змін. — К.: КНЕУ, 2008. — 292 с.

3. Ульянченко О. В. Методологія досліджень процесу управління ресурсним потенціалом / О.В. Ульянченко // Вісник ХНАУ. — 2010. — № 9. — С. 48–56.

4 Бабина О. Є. Потенціал як системна економічна категорія / О. Є. Бабина // Вісник економіки транспорту і промисловості. — 2011. — № 36. — С. 23.

5. Мягких І.М. Аналіз та оцінка використання ресурсного потенціалу в системі споживчої кооперації / І.М. М'яких // Актуальні проблеми економіки. — 2009. — №1(91). — С. 136–142.

Науковий керівник — Ю.Г. Левченко, канд. екон. наук.